تعرفه تلفن ثابت غیر اقتصادی است

مدیرعامل شرکت مخابرات استان تهران تعرفه‌های فعلی تلفن ثابت را موجب زیان‌دهی شرکت‌های مخابرات استانی عنوان کرد و گفت: شرکت‌های مخابرات استانی قیمت تمام شده هر پالس مکالمه تلفن ثابت را محاسبه و به شرکت مخابرات ایران ارائه دادند که در قالب گزارشی محرمانه به وزیر ارتباطات ارائه شد.به گزارش خبرنگار «ایران»، محمد روح‌اللهی دیروز در یک نشست خبری افزود: وزارت ارتباطات هیچ برنامه‌ای برای افزایش تعرفه تلفن ثابت برای سال آینده ندارد اما این تعرفه‌ها باید به تدریج اصلاح شودوی ضریب نفوذ تلفن ثابت در استان تهران را ۴۳/۳ درصد و در شـهر تهران ۵۰/۶ درصد اعلام کرد و اظهار داشـت: در ۵۰ روستای حاشیه تهران با هماهنگی شرکت ارتباطات سیار و با استفاده از پوشش آنتن‌های بی‌تی‌اس نصب شده در استان، سیم‌کارت‌هایی به قیمت ۸۰ هزار تومان به مردم واگذار شد که تعرفه‌های آن مانند تعرفه تلفن ثابت خواهد بوداین مقام مسئول در مورد تشدید اختلالات تلفن همراه در شهر گفت که شبکه تلفن همراه تهران استثنائا توسط خود شرکت ارتباطات سیار مدیریت می‌شود و ما پاسخگو نیستیم.

بازار شب عید

آغاز به کار نمایشگاه بهاره در ۴ نقطه تهران

نمایشگاه‌های فروش بهاره با هدف عرضه مستقیم مایحتاج و کالاهای پرمصرف مردم در آستانه فرارسیدن سال نو دیروز بعدازظهر در۴ نقطه تهران آغاز به کار کردند نمایشگاه‌ها در پارک ارم(مجتمع فرهنگی تفریحی پارک ارم)،حکیمیه(تهرانپارس،انتهای حکیمیه،سازمان گوشت سابق)، شهید باستانی(خیابان خاوران) و فرودگاه قدس خیابان قصرالدشت برپاست و به جز فرودگاه قدس قصرالدشت که منحصراً به عرضه لوازم خانگی اختصاص دارد، کیف و کفش، پوشاک، شیرینی و خشکبار، میوه، مواد پروتئینی و سایر اقلام پرمصرف ۱۵ تا ۲۰ درصد ارزان‌تر از قیمت‌های سطح بازار عرضه خواهد شد.این نمایشگاه‌ها تا ۲۵ اسفندماه ادامه دارد.

واگذاری نظارت به اصناف کلید خورد

دیروز با برگزاری هفتمین اجلاس عمومی شـورای اصناف کشور با حضور وزیر بازرگانـی ، واگذاری نظارت بر واحدهای صنفی بـه اتحادیه‌ها کلید خورد و مراکز بازرسی و نظارت مجامع امور صنفی کار خود را آغاز کردند.سیدمسعود میرکاظمی، وزیر بازرگانی در این مراسم گفت که این اقدام منجر به تخصصی شدن بازرسی‌ها می‌شود و در عین حال نسبت به سلامت فعالیت اصناف در حوزه بازرسی و نظارت ابراز اطمینان کرد. بازرسان سازمان بازرگانی استان‌ها نیز در کنار بازرسان اتحادیه‌ها بر عملکرد واحدهای صنفی نظارت خواهند داشت.

عرضه گسترده میوه و مرکبات

وزیر بازرگانی دیروز گفت که میوه و مرکبات به اندازه کافی در بازار توزیع شده و هیچ نگرانی در این زمینه وجود ندارد. او با اشاره به افزایش عرضه کالاهای کالا برگی همچون برنج، قند و شـکر و روغن در روزهای پایانی سـال اظهار داشـت: ۳۰۰ نمایشـگاه فروش بهاره در سراسـر کشـور در حال برگزاری است که اقلام پرمصرف شب عید را عرضه می‌کنند.

افزایش ۲۰ درصدی کرایه سواری بین شهری

مدیرعامل اتحادیه سـواری کرایه بین شهری کشـور گفت: امسال شش هزار دسـتگاه خودرو به ناوگان شهری سواری کرایه بین شهری اضافه شده است که بیشترین توسعه نسبت به سال‌های قبل است.رحمت‌الله حاج محمدعلی در گفت‌وگو با ایسنا افـزود: در ایام نوروز ۹۰ درصد ناوگان آماده خدمات‌دهی هسـتند و با توجه به این که اغلب خودروها خالی برمی‌گردند توافق شـده مانند نوروز سـال‌های گذشـته ۲۰ درصد به کرایه‌ها افزوده شود.

کوتاه از اقتصاد

رکورد تازه طلا، ۹۹۲ دلار

بـه دنبال کاهش ارزش دلار و افزایش چشـمگیر قیمـت نفت که تحت تأثیر صدور قطعنامه یکجانبه شـورای امنیت علیه برنامه صلح‌آمیز هسـته‌ای ایران رخ داد، قیمـت هر اونس طلا در بازارهای جهانی به بیش از ۹۹۲ دلار رسـید. قیمت جهانی طلا هفته گذشته بیش از ۲۷ دلار و ۲۰ سنت افزایش یافت. رشد قیمت در بازارهای جهانی موجب شـد روند صعودی قیمت سکه و طلا در بازار داخلی نیز با شـدت بیشتری ادامه یابد.سـکه بهار آزادی طرح قدیم دیروز در اواسط روز ۲۷۰ تا ۲۸۰ هزار تومان معامله شد.قیمت سکه بهار آزادی طرح جدید نیز با ۵ هزار تومان افزایش به ۲۳۰ هزار تومان رسید.قیمت طلا و سایر سکه‌ها را می‌توانید در صفحه اول ایران اقتصادی مطالعه کنید.

۱۹۰۰ هکتار زمین برای خانه‌های کارگری

یک هزار و ۹۰۰ هکتار زمین برای ساخت واحدهای مسکونی کارگری درسراسر کشـور اختصاص یافت. به گزارش روابط عمومـی وزارت کار و امـور اجتماعی از کانـون ۴۰۴ هزار و ۱۴۵ کارگر فاقد مسـکن واجدشرایط شناسایی شده اند. امسال زمین قابل واگذاری برای حدود ۱۶۰ هزار کارگر مشخص شده است وساخت واحدهای مسکونی یادشده زمینه اشتغال ۲۳۵ هزار نفر را فراهم می کند. براسـاس این گزارش، سهم استان‌ها در قالب ساخت یکصدهزار واحد مسکونی مشخص شده است .

افتتاح شعبه ممتاز امور بیمه‌ای اصناف

شـعبه ممتاز امور بیمه‌ای اصناف کشـور دیروز با حضور مدیرعامل بیمه ایران، معاون وزیر بازرگانی و رئیس شورای اصناف کشور در تهران افتتاح شدبه گزارش خبرنگار «ایران»، جواد سـبهایمان مدیرعامل بیمه ایران در این مراسـم با اشاره به نقش اصناف در تولید و اشـتغال در اقتصاد کشـور گفت: باید برای هر صنف یک پوشش بیمه‌ای خاص طراحی شود تا ریسک‌های آن صنف را مدنظر قرار دهدوی ابراز امیدواری کرد شعبات مخصوص بیمه اصناف در کل کشور راه‌اندازی شود.

بدهی ۳۰۰ میلیاردی دولت به پیمانکاران ریلی

معاون شـرکت سـاخت و توسـعه زیربناهای حمل و نقل کشورما بدهی ۳۰۰ میلیـارد تومانی دولت به پیمانکاران بخـش ریلی خبر داد و گفت: نحوه تخصیص اعتبار پروژه های راه آهن در دو ساله اخیر به گونه ای نبوده است که منجر به اتمام پروژه ها شـود و تنها ۲۰۰ کیلومتر از تشـعبات خط آهن بافق و طرح اصفهان تا اقلید آماده افتتاح شده است.

>>ادامه از صفحه اول

ملاحظات بنزین دو نرخی

۳- هدف از ارائه این سیاست باید برای مسئولان کاملاً مشخص باشد. آیا ارائه سیاست دو نرخی می‌تواند آغازی برای اصلاحات ساختاری در عرصه بنزین باشد؟ آیا هدف بهبود الگوی مصرف جامعه است؟ آیا هدف این سیاست در راستای اصلاح هدفمند کردن یارانه‌ها است؟ یا الزاماً هدف کسب درآمد برای دولت می‌باشد؟ اگر اصلاح سـاختاری قیمت مدنظر باشد باید این امر در قالب یک بسته سیاستگذاری و تا سـال ۹۱، سـالی که طبق قانون باید نرخ بنزین به صورت واقعی ارائه شـود، صورت گیرد.

۴- در نهایت اگر مقرر شد اصلاحات در قیمت بنزین صورت گیرد، این اصلاحات باید شامل ابعاد دیگر مسائل مرتبط با بنزین از جمله صنایع خودروسازی، مدیریت ترافیک، حمل و نقل عمومی و ... در کوتاه‌مدت ، میان مدت و بلندمدت نیز اعمال شود. به نظر می رسد اصلاحات خاص در عرصه قیمت بنزین و عدم توجه به سایر مؤلفه‌ها ، نتواند نتایج از پیش تعیین شده سیاست را ارائه دهد.

در نشست اقتصادی روزنامه ایران مطرح شد

تسهیل رقابت و تنظیم انحصار

بخش نخست سخنرانی دکتر سیدشمس‌الدین حسینی با موضوع «جایگاه دولت در بازار» روز گذشته به چاپ رسید.بخش دوم و پایانی سخنرانی وی با محوریت انحصار و رقابت و نگاه موردی به اقتصاد ایران اختصاص دارد که از نظر گرامی‌تان می‌گذرد.

اگر شروع اقتصاد به عنوان یک علم مدرن را، اثر علمی برجسته آدام اسمیت در سال ۱۷۷۶ میلادی بدانیم، مناقشـه بر سـر رقابت و انحصار و اثر آن بر عملکرد اقتصاد از قدمتی به اندازه قدمت علم اقتصاد برخوردار است. در بخش اول صحبتم به نامه‌ای که جرمی بنتام در سـال ۱۷۸۷ به اسمیت نوشته است، مبنی بر اینکه از اسـمیت می‌خواهـد که «بازار را به حـال خودش بگذارد» اشـاره کردم، در واقع اسـتاد پیشـگام اقتصاد آزاد هم به موضوع شکست بازار در برخی موارد از جمله انحصارات طبیعی توجه داشـته است و آن را منطقی برای مداخله دولت می‌دانسته و در مقابل وی مخالفانی نیز وجود داشته‌اند.

این مناقشـه دیرپا در عرصه روش شناسـی علم اقتصـاد و مناظره‌های نظری همچنان پابرجاسـت، همـه مکاتـب اقتصـادی هم کـم و بیـش به این موضوع توجه داشـته‌اند و بنابر چارچوب نظری خود به رهیافتی سیاسـتی حکم داده‌اند. مناقشه مکاتب، سـطوح مختلفی چون تعریف رقابت، ریشه‌ها و آثار انحصار و تأثیر آن بر عملکرد بازار و سرانجام تجویز یا منع مداخله دولت برای کنترل انحصار یا تسـهیل رقابت در بـازار را دربرمی‌گیرد. به طور مثال مکتب اتریش تعریف رقابت نئوکلاسـیک‌ها را مورد انتقاد قرار می‌دهد و رویکرد مداخله دولت را مردود می‌داند، در حالی که در دیدگاه نهادگرایان حضور دولت لازم تشخیص داده می‌شود.

سـطح دیگر و بـه بیانی کاربردی تـر از مباحث مربـوط به رقابت و انحصـار را می‌توان در چارچوب نظریه یا شـاخه اقتصاد صنعتی دنبال کرد. به لحاظ مفهومی «اقتصاد صنعتی» یا «رقابت ناقص» تقریباً توسـط اقتصاددان فرانسـوی، ژان تایسـت سه به کارگرفته شده است، ولی چه به لحاظ نظری و چه به لحاظ کاربرد سیاستی در آمریکا بیشتر گسترش پیدا کرده است. در این چارچوب، در عمل طیفی از بازارها مشـاهده می‌شـوند و مطالعه بازارها با توجه به سه مؤلفه ساختار (Structure)، رفتار (Conduct) و سـرانجام عملکـرد (Performance) انجـام می‌پذیرد. اقتصاد صنعتی بـه مطالعه رابطه بین این مؤلفه‌ها می‌پردازد و در این راستا بسیار کارگشا شده اسـت. به طور مثال برای تشـخیص این که ساختار یـک بازار از چـه درجـه‌ای از رقابت و یـا انحصار برخوردار است معیاری چون تمرکز و شاخص‌هایی چون مجموع سـهم بنگاه‌ها از عرضـه یا فروش را معرفی می‌کند، یا برای بررسی اینکه آیا در بازاری با ساختار انحصاری هزینه اجتماعی وجود دارد، معیار و شاخص‌های قابل اندازه‌گیری چون رفاه از دست‌رفته مشـاهده می‌شـوند. امسال زمین قابل واگـذاری در مطالعات معتبر دانشـگاهی و فراتر از آن در مدیریـت اقتصادهای ملـی و ایالتی به کار گرفته می‌شـوند. البتـه در ایـن شـاخه هـم، دیدگاه‌های ساختاری و غیرساختاری با نسبی شکل گرفته است، در دیدگاه سـاختاری، عملکرد بازار از ساختار بازار اثر می‌پذیـرد، به طور مثال انحصـار، کارایی را کاهش می‌دهـد ولی در دیدگاه دیگـر عملکرد هم می‌تواند روی ساختار اثر بگذارد، به طور مثال نوآوری می‌تواند منجر به انحصار شود.

به نظـرم، کارکرد اقتصاد صنعتی در مقایسـه با مجادله‌های روش شناسـی در باب رقابت و انحصار، بی شباهت با پیشنهاد گروگشای فرد عادی به جمعی از فیلسـوفان، در خصوص «نحوه یافتن پاسخ سؤال تعداد دندان‌های اسـب نیسـت». آنگاه که به جای بحث‌های انتزاعـی، به فیلسـوفان توصیه می‌کند، دهان اسـب را باز کنند تا بتواننـد دندان‌های آن را بشـمارند. البته بحث‌های روش‌شناسـی هم لازم و هم بسـیار مفیداند ولی قطعاً کافی نیستند. این نوع بحث‌ها به پیشرفت‌هایی منجر شده‌اند، به طور مثال فهم اینکه در کاربردهای سیاسـتی بین انحصارهای دارای ریشه خوب (چون نوآوری و تحقیق و توسعه) بـا انحصارهـای مصنوعی و دارای ریشـه بد (چون ممنوعیت دسترسی به بازار) فرق بگذاریم، یا این که از قوانین ضد انحصار به قوانین تسهیل رقابت رسیدیم، دقیق‌تر می‌شود. در برنامه اول و دوم توسعه موادی با تأکید بر آزادسازی و کاهش انحصارات دولتی گذاشته شد اما در برنامه سوم فصل مستقلی با عنوان تنظیم انحصارات گنجانده شـد که حذف انحصارات دولتی و هـم بر انجـام اقدامات قانونی بـرای جلوگیری از فعالیت‌های انحصارگرانه صراحت دارد. قانون برنامه چهـارم که نگاه‌های نهادگرایی در آن تقویت شـده اسـت به طور صریح در چند جا بـر تدوین «لایحه تسـهیل رقابت و کنترل و جلوگیری از شکل‌گیری انحصارات » تأکید دارد. سیاست‌های کلی اصل ۴۴ نیز در عین تأکید بر شکسـتن انحصارات دولتی، بر وضع مقررات پیشـگیری از انحصـار در بخش‌های غیردولتی تأکیـد داردبا ساختار ، رفتار و عملکرد بازارها در اقتصاد ایران چگونه ارزیابی می‌شود؟ قبل از این که به پاسخ این سؤال بپردازم باید خاطر نشان کنم که مطالعات مربوط به بررسـی بازارها در قالب نظریه اقتصاد صنعتی در ایران بسیار محدود است و ایـن یکی از کمبودها در حوزه مطالعات اقتصادی در ایران اسـت. ولی در عین حال مطالعاتی انجام شده اسـت که نشـان می‌دهد چه در بخش نسبت و چه در بخش خدمات بویژه خدمات مالی درجه تمرکز در ایران بسیار بالا است. نکته حائز اهمیت در مطالعات انجام شـده این اسـت که اگرچه در بسیاری صنایع تعداد بنگاه‌ها زیاد اسـت و به ظاهر بازارها به ساخت رقابتی نزدیک‌اند، لیکـن چنانچه مالکیت آنها مورد بررسـی قرار گیرد، ملاحظه می‌شود که شرکت‌های فعال در ایـن بازارها که به ظاهر دارای شـخصیت حقوقی مستقل هسـتند ، به لحاظ مالکیت و مدیریت مشترک، یا به عبارتی به هم‌پیسته (Interlocked) هسـتند ، در واقع شرکت‌ها، بنگاه‌های مستقل رقیب نیسـتند بلکه کارخانه‌های متعلق به چند بنگاه معدود هسـتند. این امر یکی از نکاتی است که باید در اقتصاد ایـران مورد توجه جدی قرار گیـرد، به ویژه آنکه در بسیاری موارد بنا به دلایلی چون وجود سهام پی نام، نقل و انتقال دسـت دوم مالکیت‌ها مانع از تشخیص سلطه مالکیتی و شفافیت می‌شود. این نکته در فرآیند واگذاری‌هـای بنگاه‌های صدر اصل ۴۴ که بیشـتر آنهـا صنایع بزرگ ، انحصاری و یا مسـتعد انحصار هسـتند، نیز مورد تأکید اسـت، اینکه سهام در قالب بلوک‌های بزرگ عرضه می‌شـوند اگرچه در سرعت انتقال مالکیت به بخش خصوصی مؤثر اسـت ولی می‌توانـد به انتقال انحصار از بخش دولتی به بخش خصوصی منجر شـود، به هر حـال کنترل یا حداقل آگاهی از این که، تمرکز و تصاحب (Take Over) در فرآینـد واگذاری‌ها چه وضعیتی به خود می‌گیرند، بسـیار مهم اسـت. در خصوص رفتارها در بازار هم مثال‌های بارزی را می‌توان ذکر کرد. یک نمونه اخیر آن بازار خودرو است که مستقل از مشکل مالکیت و مدیریت به هم بسته بنگاه‌ها، به رفتار آنها پی‌برد‌کرد. مطابق آموزه‌های علم اقتصاد خرد که البته مبتنی بر فرض رقابت و اسـتقلال منافع رقبا است ، انتظار بر این بود که افزایش قیمت و سـهمیه‌بندی بنزین که به معنی بالارفتن قیمت مؤثر کالای مکمل اسـت، سبب کاهش قیمت خودروهای بنزین سوز شود، ولی چه شـد که همه مارک‌های اتومبیل در کشور گران شـدند؟ پاسخ واضح است، کنترل و کاهش عرضه؟! بسـیاری از مارک‌ها و خودروها را دیگر نمی‌توانید از کارخانه و نمایندگی‌های خودروسازی خریداری کنید ولـی همه آنها در بازار موجودند، ظاهراً کانال عرضه متفاوت شده است!

در خصوص عملکرد هم به چند مورد از مطالعات دانشـگاهی اسـتناد می‌کنم.در یـک مطالعه هزینه اجتماعی انحصار در بخش صنعت ایران سـه درصد فروش برآورد شـده اسـت. در مطالعـه‌ای که برای بخـش بانکداری صورت پذیرفتـه، هزینه اجتماعی انحصـار بـرای دوره ۱۳۷۴ تـا ۱۳۸۵، ۵/۶ درصـد ارزش تسـهیلات محاسبه شـده اسـت. بدین ترتیب وجـود بازارهای انحصاری، رفتارهـای غیررقابتی و عملکردهای ضعیف در اقتصاد ایران، قابل احصا اند. پیام این امر آن اسـت کـه در فرآیند اصلاح اقتصاد ایـران، نهادسـازی برای تسـهیل رقابـت و کنترل انحصـارات ضروری اسـت. بدون توجـه به این امر بسـیاری از اصلاحات از جمله خصوصـی‌سـازی به اهداف خود چون کارایی نائل نمی‌شدند. لذا تصویب قانون رقابت و ایجاد ظرفیت‌های مناسب برای اجرای آن یک اولویت است.

امروز اقتصاد ایران نیازمند تدوین و پیاده‌سـازی یک سیاسـت رقابتی اسـت، سیاسـتی که در عین حمایت و توسـعه بخش خصوصی ومقررات زدایی، در عیـن حال نبایدمنـد ایجـاد نهادهای مکمل بازار و پشـتیبان رقابت اسـت، قانون رقابت، قانون حمایت از حقـوق مصرف‌کننـده کـه در برخـی کشـورها جزیـی از قانون رقابت اسـت و همین‌طور نهادهای حاکمیتی چون شورای رقابت و نهادهای مدنی چون انجمن‌های حمایـت از حقوق مصرف‌کنندو از جمله اینها هستند.

در ادامه اول به جنگ جهانی در نیمه اول قرن بیسـتم دید. اختکار غله در این سـال‌ها بر محدودیت‌های ناشـی از جنگ می‌افزود اگرچه این موارد در زمان صلح هم وجود داشـت، به طور مثال در دهـه ۱۳۵۰ مقررات مختلفـی در مورد کالاهای اساسـی که مصرف عمومی داشتند، چون گندم، آرد و قند و شـکر برای پیشـگیری از اختلال در توزیع، احتکار و رویه‌های ضدرقابتی وضع شد.

بهتریـن نمونه ماده واحدهای که مقررات قانونی مجـازات اخلال کننـدگان در عرضـه دام و توزیع گوشـت را به افرادی که از راه ایجاد مضیقه و موانع، موجب اخـلال در عرضه و توزیع گندم ، آرد ، قند و شـکر، برنج، روغن و سایر ارزای عمومی و کمیاب و گرانی این اقلام می‌شوند ، تسری می‌دهد. البته این مقررات با احکام اسـلامی هم مشابه است . مطالعه نظام اقتصادی اسلام نشان می‌دهد که دیدگاه اقتصاد اسلامی به ساختار بازار – دولت قائل است. در اقتصاد اسلامی، بازار اسلامی و معاملات در آن معتبر است ولی احکام اسلامی و تعزیرات برای تنظیم رفتارهای غیرمنصفانه وضع شده‌اند.

هزینه اجتماعی انحصار برای دوره ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۵، ۵/۶ درصد ارزش تسهیلات بانکی محاسبه شده است. بدین ترتیب وجود بازارهای انحصاری، رفتارهای غیررقابتی و عملکردهای ضعیف در اقتصاد ایران قابل احصا اند

مـواردی چون انحصـار ، تبعیض قیمـت و ... در اسـلام حسـب مورد منع و یا مشـروط شده‌اند. کمـا این کـه در قانـون تعزیرات حکومتـی که در اسفند ماه سـال۱۳۶۸ در مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب و در سـال ۱۳۷۳ اصلاح شد، مواردی چون گرانفروشی ، احتکار ، کم فروشی و تقلب جرم شناخته شـده‌اند و برای آنها مجازاتی وضع شده‌اند. موارد قانونی که به عنوان مثال ذکر شـدند از جنس مقررات رقابتی هستند البته بیشتر معطوف به رفتارها یا رویه‌های ضدرقابتی‌اند.

بخشـی دیگر از مواد قانونـی مرتبط با مقررات رقابتـی در اقتصـاد ایران آنهایی هسـتند که از پیم انحصار بخش خصوصی ، مالکیت یا انحصار دولتی را جایگزین آن سـاخته‌اند، حتی مرزبندی‌های صدر اصل ۴۴ قانون اساسـی و گسـترش مالکیت عمومی در عرصه صنایع و فعالیت‌های بزرگ اقتصادی چنین برداشـتی را به ذهن متبادر می‌کند. اما از دهه ۱۳۷۰ به این سو با در نظر گرفتن برنامه‌های توسعه، شاهد پیشرفت‌هایی در باب نگاه به مقوله رقابت و انحصار هسـتیم و احکام هر برنامه نسـبت بـه برنامه قبل و نظایـر آن، از این مناقشـات اثـر پذیرفته‌اند ولی بی‌تردید اگر به مباحث روش شناسـی بسنده می‌شد و کارگشایی‌های نظریه اقتصاد صنعتی نبود، در عمل چیز زیادی حاصل نمی‌شـد. به نظرم مباحث نظری در همین حد کفایت کند و اگر موافق باشـید قدری بـه تجزیه نحوه برخورد با مقوله «انحصار و رقابت» بپردازیـم. به لحاظ تجربی واکنـش به انحصارات و بیم اسـتفاده از قدرت انحصاری، به دو شـکل بوده است. اروپای غربی، با گسترش مالکیت دولتی صنایع با ماهیت انحصار طبیعـی رویکرد مداخله جایگزین بـازار را در پیش گرفت. لذا ملاحظه می‌شـود که در نیمه قرن بیسـتم انواع بنگاه‌هـای اقتصادی دولتی در رشـته‌های حمل و نقل (راه آهـن، هواپیما و...)، انرژی (زغال سـنگ، نفت، گاز و برق) و ارتباطات... ایجاد شـدند که در کنار بنگاه‌های خصوصی که در بازارهـای رقابتی فعالیت می‌کردند، به شـکل‌گیری اقتصادهـای مختلط (ترکیبـی از بنگاه‌های دولتی و خصوصی) منجر شـد اما در اقتصـاد آمریکا، وضع فرق می‌کرد. تعداد بنگاه‌های عمومی در این کشـور بسـیار کم بود و در مواردی که ترس سوءاستفاده از قدرت انحصاری یا وضعیت اقتصادی مسـلط وجود داشـت، بنگاه‌ها با حفظ مالکیـت خصوصی، تحت مقـررات و مراقبت تنظیمـی دولتی بودنـد. قانون شـرمن در سـال ۱۸۹۰ میلادی و قانون کلیتون در سـال ۱۹۱۴ میلادی در آمریکا تصویب شدند که در واقع قوانین ضدتراست هستند، این قوانین هنوز هم نافذ اند و کمیسـیون تجـارت منصفانه (FTC) در ایـالات متحده آمریکا آنها را به انضمام مجموعه‌ای از راهنماها و دسـتورالعمل‌ها اجرا می‌کند. اتخاذ هر یک از دو رویکرد فوق، تبعات بعدی هم داشته‌اند به طـور مثال هنگامی که شکسـت‌های دولت و یا رونشـتر بگویم، پائیـن بودن مالکیـت و مدیریت بنگاه‌های دولتی در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ آشـکار شد، کشـورهای اروپای غربی به سیاست‌های طرف عرضـه روی آوردند که از اجرا آن خصوصـی‌سـازی بنگاه‌های عمومی بود که در دهه ۱۹۸۰ اوج گرفت و طبعاً کار پر مشقتی بود، در حالی که در آمریکا مسئله به این گسـتردگی نبود. شـاید به همین دلیل است که رویکرد آمریکا یعنی مقررات تنظیمی و اسـتفاده از حقـوق رقابتی که در واقـع مداخله مکمل دولت است، در دو دهه اخیر بسـیار مورد اقبال قرار گرفته است. امروز بالغ بر یکصد کشور دارای قانون رقابت هسـتند. این کشورها دارای سـاختارهای متفاوت از توسعه یافتگی هسـتند. اتحادیه اروپا، بیست وشش کشـور عضو OECD از جمله آمریکا، کانادا، ژاپن، اتریش، فنلاند، کره جنوبی، ترکیه، دوازده کشـور در منطقه آسیا و اقیانوسیه از جمله چین ، هند ، مالزی، اندونزی ، تایوان ، اردن و پاکسـتان، هفده کشور در حوزه آمریکای لاتیـن و کارائیب از جمله آرژانتین ، شـیلی ، برزیـل ، پرو ،هجده کشـور در حال انتقال و اوکراین و بلغارسـتان و ۲۶ کشـور آفریقایی چون مصر ، الجزایـر، کامرون ، آفریقای جنوبی ، مراکش و حتی کشورهایی چون زامبیا و بورکینافاسو. ناگفته پیداست که همه این کشورها دارای اقتصاد آزاد و یا اقتصاد مختلط هستند.

نکتـه حائـز اهمیت این اسـت که بیشـتر این کشـورها در مسـیر مقررات زدایی و انجام اقداماتی چون خصوصی‌زدایی به توسـعه حقوق رقابتی خود همت گمارده‌اند. البته ، تاریخ تصویب قانون رقابت در بیشتر این کشورها به دهه ۱۹۹۰ میلادی برمی‌گردد، دوره‌ای که رفته رفته سیاست تعدیل ساختاری جای خود را به سیاست رقابتی می‌دهد و جهان به اهمیت رقابت در کنار مالکیـت خصوصی بیش از پیش پی می‌برد. در چارچوب سیاسـت رقابتـی، اعتقاد بر این اسـت که اقداماتی چون خصوصی‌سازی که مبتنی بر تقویت انگیزه خصوصـی یا هدف رقابتی کارایی صورت می‌پذیرند، با وجود نهادهای مناسـبی چون قانـون رقابت می‌توانند موفق باشـند، وگرنه تجربه خصوصی‌سـازی‌های ناموفق به دلیل عدم توجه به بسترهای تسهیل کننده رقابتی زیادند.

نهادهای بین‌المللی هم به موضوع تسهیل رقابت و تنظیم انحصارات توجه زیادی دارند . سازمان ملل در سال ۱۹۸۰ مجموعه اصول و قواعدی را در زمینه رقابت منتشـر کرده است. در سازمان ملل آنکتاد در راستای تسهیل رقابت و رویکرد تنظیم نقش کلیدی دارد . این بخش هر سال چندین نشست بین‌المللی با مشارکت اعضا برقرار می‌کند و دستاوردهای مطالعاتی و تجربی کشـورها را به بررسی و مشورت می‌گذارد. ایـن نهاد ، چارچوبی تحت عنوان مدل قانون رقابت را بر اسـاس تجربه کشـورهای مختلف تدوین و با تجربیات جدید تطبیـق می‌دهد . محورهای کلیدی این مدل ، رویه‌های محدودکننده تجاری ، رفتارهای غیررقابتی و موارد سـوء اسـتفاده از موقعیت مسلط، و تجربی کشـورها را به بررسی و مشورت می‌گذارد. ایـن نهاد ، چارچوبی تحت عنوان مدل قانون رقابت را بر اسـاس تجربه کشـورهای مختلف تدوین و با تجربیات جدید تطبیـق می‌دهد . محورهای کلیدی این مدل ، رویه‌های محدودکننده تجاری ، رفتارهای غیررقابتی و موارد سـوء اسـتفاده از موقعیت مسلط، و تجربی کشـورها را به بررسی و مشورت می‌گذارد. ایـن نهاد ، چارچوبی تحت عنوان مدل قانون رقابت را بر اسـاس تجربه کشـورهای مختلف تدوین و با تجربیات جدید تطبیـق می‌دهد . محورهای کلیدی این مدل ، رویه‌های محدودکننده تجاری ، رفتارهای غیررقابتی و موارد سـوء اسـتفاده از موقعیت مسلط، و تجربی کشـورها را به بررسی و مشورت می‌گذارد. سازمان جهانی تجارت (WTO) نیز از دور دوحه به مسـئله رقابت بسیار توجه کرده است. تأکیـد اصلی مباحث این سـازمان، تعیین اقدام‌های ضدرقابتی شرکت‌ها در عرصه تجارت جهانی است. از دور دوحه این بحث مطرح شـده است که به رغم تلاش دولت‌ها برای تسهیل رقابت از طریق اقداماتی چون کاهش تعرفه‌ها و مجوزها ، بنگاه‌های بزرگ با اقدام‌های افقی یا عمـودی هم به تمرکز در بازارها افزوده‌اند و هم اینکه به سوءاستفاده از موقعیت مسلط خود در بازارها دست زده‌اند.

خب! فکر می‌کنم حالا بهتـر بتوانیم موضوعات مربوط به انحصار و رقابت را در اقتصاد ایران تحلیل کنیم. ابتدا یـک مرور تاریخی بـه موضوع انحصار در اقتصـاد معاصر ایـران دارم.بارزتریـن رفتارهای ضدرقابتـی از قبیـل تحدید عرضه یـا احتکار برای بالابـردن قیمت در اقتصاد معاصـر ایران را می‌توان خامه و شیرکاکائو خرد داد و گفت: با این پوشش، امکان رهگیری، شناسایی هویت و منشأ و مبدأ کالاهای یاد شده که برای مردم اهمیت دارند، فراهم شده اسـت و به تدریج به سایر گروههای کالایی توسعه می‌یابد.این مقام مسـئول ادامه داد: مذاکراتی هم با فروشـگاههای زنجیره‌ای بزرگ کشور مثل رفاه، شـهروند، اتکا و سـیه در جریان است تا بارکدهای قدیمی را با بارکدهای کد ملی کالا جایگزین کنند. بارکدهای قدیمی حاوی هیچگونه اطلاعات محتوایی کالا نیسـت و صرفاً کارکرد تسـریع در حسـابداری و گردش صندوق فروشـگاه‌ها را دارد.غلامزاده همچنین از اتصال ایران کد به سیستم ثبت سفارش وزارت بازرگانی خبر داد و گفت: مشکل نرم‌افزاری این اتصال اکنون کاملا حل شده و فعالیت سفارش برای واردات ملزومات خانگی در استان فارس به صورت آزمایشی با استفاده از ایران کد آغاز شده اسـت.وی تصریح کرد: تا اردیبهشت‌ماه سال آینده این نمونه مورد ارزیابی قرار گرفته و با رفع معایب و با هماهنگی سازمان توسعه تجارت به تدریج در تمام کشـور و در تمام گروههای کالایی اجرا می‌شود. مدیرعامل مرکز ملی شـماره‌گذاری کالا و خدمات ایران با اشـاره به این که در حال حاضر امکان تحت پوشـش قرار دادن ۸۵ درصد کالاها در بسته ایران که وجود دارد و ۱۵ درصد مابقی نیز تا میردادماه سال آینده تحت پوشش قرار خواهند گرفت، اظهار داشت: در حوزه خدمات نیز با یک تأخیر سه ماهه نسبت به برنامه، تا نیمه سـال آینده امکان پوشـش‌دهی ایران کد به حوزه خدمات فراهم خواهد شد.

مدیرعامـل مرکز ملی شـماره‌گذاری کالا و خدمات ایران (ایران‌کد) از آغـاز رونـد درج کد ملی کالا بر روی گروههای کالای جدید، حسـاس و پرمصرف مردم در سطح کشور خبر داد.

بـه گزارش خبرنـگار «ایران»، احمد غلامزاده دیروز در یک نشسـت خبری اظهارداشـت: با مذاکرات صورت گرفته، درج کد ملی کالا بر روی دارو، تجهیزات پزشـکی، مـواد غذایی و لبنیات پرمصـرف مردم در حال تکمیل شـدن است. در همین ارتباط با همکاری وزارت بهداشت، تا پایان سال آینده تمام داروهای مصرفی مردم و تولید، توزیع و واردات تجهیزات پزشـکی منوط به دریافت ایران‌کد خواهد شـد.وی از درج کدملی کالا بر روی پنج محصول پرمصرف لبنی مردم شامل شیر یارانه ای، ماست، دوغ،

آغاز پوشش ایران کد بر کالاهای اساسی